

de opleiding van mensen op het hoogste niveau en het verwerven van benodigde graden en titels. Eén resultaat was dat in Warschau na het overlijden van Klimaszewska geen gehabiteerde overbleef en de vakgroep zo geen kans had om nog voort te bestaan. In Wrocław zijn in de afgelopen dertig jaar drie neerlandici gehabiteerd, maar zelfs de output van de grootste vakgroep in het land was een gehabiteerde per decennium (Prędota in 1982, Kiedroń in 1994 en Koch in 2003). Drie nieuwe collega's (een taalkundige en twee moderne letterkundigen) uit de jongere generatie zijn momenteel weliswaar met het schrijven van hun *Habilitationschrift* bezig, maar de ervaring leert dat de hele procedure uiteindelijk vaak nog veel tijd vergt. Recentelijk zijn daarentegen in Poznań drie neerlandici gehabiteerd (Elżbieta Wąsik 2008, Paweł Zajas in 2009 en Hubert van den Berg in 2010). Een habilitatie gaat niet vanzelf. Het vereist veel werk van degene die zal gaan habiliteren, want het blijft altijd een individuele wetenschappelijke prestatie, maar ook de nodige aanmoediging, inspanning en voorwerk van vakgroepsvoorzitter, instituutleider en decanaat om de procedure goed te laten verlopen.

Wat is nog meer nodig? Een goed klimaat in de vakgroep, een strenge selectie van medewerkers, een betere planning en een adequate ondersteuning van de kandidaten – niet alleen intern, maar ook van buiten. Vakgroepsvoorzitters concentreren zich al te dikwijls te veel op de dagelijkse, acute problemen en de potentiële habilitandi hebben het te druk met hun bijbaantjes en bijverdiensten, die nodig zijn om het hoofd financieel boven water te houden. Op sommige punten is er nog te weinig onderlinge afstemming tussen de Poolse vakgroepen, hoewel daartoe een jaarlijks Overleg Platform Poolse Neerlandici (OPON) sinds 2006 plaatsvindt met steun van de Nederlandse en Belgische ambassade, resp. Vlaamse Vertegenwoordiging. Vanuit de Lage Landen klinkt al geruime tijd de roep tot 'verwetenschappelijking en verzelfstandiging' van extramurale vakgroepen Nederlands. Of daarbij echter steeds voldoende rekening gehouden wordt met de complexiteit van de problemen, waarmee men bijvoorbeeld in Polen geconfronteerd wordt? Soms lijkt dat niet het geval. Na jaren windstilte voelt men dat die steun langzaam op gang komt, onder andere dankzij de financiële steun van de Nederlandse Taalunie, aan de organisatie van colloquia voor doctorandi en habilitandi uit Centraal-Europa (in 2008 in Wrocław, in 2010 in het Tsjechische Olomouc). De vraag rijst of er niet misschien gericht steun verleend zou moeten worden bij de personele versterking van de extramurale neerlandistiek in Polen en elders. Bijvoorbeeld in de vorm van diepte-investeringen, waardoor mensen voor het vak behouden blijven en de neerlandistiek behouden kan worden door mensen te steunen bij

hun verdere ontwikkeling. Studentenaantallen en start- en basis-subsidies zijn van groot belang om de zaak draaiende te houden. Maar even belangrijk is het besef dat vakgroepen Nederlands pas dan in academische structuren stevig verankerd zijn en hun voortbestaan in Polen en andere Centraal-Europese landen pas veilig gesteld is, wanneer er genoeg gepromoveerden en, nog belangrijker, gehabiteerden zijn. Door nog betere verwetenschappelijking bereik je sneller een betere verzelfstandiging.

Hier zou in een aantal opzichten bij instanties in de Lage Landen die de extramurale neerlandistiek ondersteunen, een beter begrip voor de complexe situatie in Polen en andere vergelijkbare landen tot een beter beleid kunnen bijdragen dat op adequate wijze met de praktische modaliteiten rekening houdt. En intern is er ook nog heel veel werk aan de winkel. We hebben een ontwikkelingsstadium bereikt dat er weer bezonnen moet worden over de toekomst van de neerlandistiek. Er moet nagedacht worden over de juiste begeleiding van mensen die de inhoudelijke invulling aan het vak geven. Er moeten diepgaande evaluaties komen van curricula die rekening zouden moeten houden met de steeds internationaler wordende wereld, nieuwe studiemogelijkheden, inbedding van programma's in de moderne, snel veranderende wereld. Door vragen te stellen over het profiel van een kandidaat (toekomstige student en/of docent) en ook over het profiel van de afgestudeerde (gepromoveerde en gehabiteerde eveneens) zullen we een stuk dichterbij de oplossing komen.

Literatuur

Dąbrówka, A. (WWW), 'Wat is er eigenlijk gebeurd?' Online beschikbaar via: <http://andrzej.dabrowka.com/content/view/3/4/>.

Hüning, Matthias, Jan Konst & Tanja Holzhey (red.) in samenwerking met Guy Janssens, Stefan Kiedroń & Roel Vismans, *Neerlandistiek in Europa. Bijdragen tot de geschiedenis van de universitaire neerlandistiek buiten Nederland en Vlaanderen* (=Niederlande-Studien, 49), Münster 2010.

Kiedroń, S. (2008), 'Niderlandystyka na Uniwersytecie Wrocławskim. W 185. rocznicę przybycia Augusta Heinricha Hoffmanna von Fallersleben do Wrocławia'. In: Marek Hańub & Anna Mańko-Matysiak (red.), *Śląska Republika Uczonych -*

Schlesische Gelehrtenrepublik - Sleziá vědecká obec (=Res publica doctorum Silesiaca 3). Wrocław 2008, blz. 527-554.

Kiedroń, S. (2010), 'Neerlandica Wratislaviensia – neerlandistiek aan de oevers van de Oder (1823-2008)'. In: Matthias Hüning, Jan Konst, Tanja Holzhey (red.) in samenwerking met Guy Janssens, Stefan Kiedroń, Roel Vismans, *Neerlandistiek in Europa. Bijdragen tot de geschiedenis van de universitaire neerlandistiek buiten Nederland en Vlaanderen* (=Niederlande-Studien, 49), Münster 2010, blz. 263-275.

Klimaszewska, Zofia (1977), 'Nederlandse taal en letteren in Polen.' In: *Ons Erfdeel* 1977, nr 2, blz. 203-212.

Klimaszewska, Zofia (1995), 'De neerlandistiek in Centraal- en Oost-Europa.' In: *Neerlandica Extra Muros*, 33-3, blz. 117-120 (Online beschikbaar via: http://neon.niederlandistik.fu-berlin.de/nl/onderzoek/nem_biblio_oost).

Koch, Jerzy (1992), 'Neerlandistiek in Wrocław (Polen).' In: *Literatuur*, 9-4, 1992, blz. 210-212 (Online beschikbaar via: http://neon.niederlandistik.fu-berlin.de/nl/onderzoek/nem_biblio_oost).

Maćkowiak, P. (1991), 'Neerlandistiek in Polen.' In: *Biuletyn PNKV* 12-5, 1991, blz. 24-25.

Neels, R. (2008), 'Polen — Leerstoel Nederlands in Lublin.' In: *IVN-krant* 13 (1), 2008, blz. 18. (http://www.ivnnl.com/library/IVNkrant_feb2008.pdf bezocht in maart 2011).

Pleij, H. (2010), 'Moet kunnen'. *Een kleine mentaliteitsgeschiedenis van de Nederlander*, Historisch Nieuwsblad — Uitgeverij Veen Magazines, Diermen 2010.

Prędota, Stanisław. (1976), 'Polen.' In: *Colloquium Neerlandicum* 5. *Verslag van het Vijfde Colloquium van hoogleraren en lectoren in de neerlandistiek aan buitenlandse universiteiten*. Rijksuniversiteit Leiden, Congressentrum De Leeuwenhorst Noordwijkerhout 27-31 augustus 1973. 's-Gravenhage & Gent, 1976, blz. 52-53.

Prędota, Stanisław (1982), 'Polen,' In: *Neerlandistiek buiten Nederland en België*. 's-Gravenhage & Hasselt, 1982, blz. 75-78.

Prędota, Stanisław (1986), 'De Neerlandistiek aan de univer-

siteit van Wrocław 1982/1985.' In: *Colloquium Neerlandicum* 9. *Verslag van het Negende Colloquium van docenten in de neerlandistiek aan buitenlandse universiteiten*. 's-Gravenhage, 1986, blz. 207-208 (http://www.dbnl.org/tekst/_han001198501_01/_han001198501_01_0026.htm bezocht in april 2011).

Prędota, Stanisław (1993), 'Neerlandistiek in Wrocław'. In: *Neerlandia*, 97 (2), 1993, blz. 62.

Prędota, Stanisław (1994), 'De Erasmus-leerstoel voor Nederlandse Taal, Literatuur en Cultuur aan de Universiteit van Wrocław. Balans en perspectieven'. In: Stanisław Prędota (red.), *Handelingen Regionaal Colloquium Neerlandicum, Wrocław 1993*. Wrocław 1994, blz. 239-247.

Vos, Marjolein de (1990), *NRC Handelsblad* (CS Literair) 23-3-1990.

Worgt, Gerhard. (1973), 'Nederlands aan de universiteiten te Leipzig, D.D.R., en Tampere, Finland,' In: *Colloquium Neerlandicum*, 4 (1970). *Verslag van het vierde colloquium van hoogleraren en lectoren in de neerlandistiek aan buitenlandse universiteiten*. Internationale Vereniging voor Neerlandistiek, Den Haag / Gent 1973, blz. 74; (online beschikbaar via: http://www.dbnl.org/tekst/_han001197001_01/_han001197001_01_0016.php bezocht in maart 2011).

Jerzy Koch is verbonden aan de Universiteit van Wrocław en aan de Adam Mickiewicz Universiteit in Poznań (Polen), en hij is tevens research fellow aan de Universiteit van die Vrystaat (Zuid-Afrika). In 1995 ontving hij de Martinus Nijhoff Prijs voor zijn gehele vertaaloeuvre, in het bijzonder voor de in 1994 verschenen vertaling van Multatuli's Max Havelaar. In 2009 kreeg hij de ANV-Visser-Neerlandiaprijs voor zijn inzet voor onze cultuur in het buitenland en een onderscheiding door het Nederlandse Ministerie van Buitenlandse Zaken in het kader van het project 'Space to take Place'. In 2010 ontving hij de Belgische Leopoldsoorde.

e-mail: jkoch@ifa.amu.edu.pl